

LIBRIS

We know
books

Ideea colecției „Nordica” a fost inspirată de Seminarul internațional de traduceri literare norvegiene pe care l-am organizat în colaborare cu Norwegian Literature Abroad (NORLA), din Norvegia, la Departamentul de limbi și literaturi scandinave al Facultății de Litere a Universității Babeș-Bolyai în noiembrie 2013. Spiritul acestui prim seminar de traduceri literare norvegiene, organizat în România, a prins viață în 2015, prin constituirea colecției „Nordica”.

Sanda Tomescu Baciu

Ingvild H. Rishøi

STARGATE

O poveste de Crăciun

Traducere din limba norvegiană și note de
ROXANA-EMA DREVE

Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2024

— Aici erai? a spus paznicul.

S-a dus lângă poartă, și-a scos pachetul de țigări din buzunar, iar eu am stat unde stăteam mereu, am răspuns ce răspundeam mereu.

— Da, i-am zis.

— Știi că n-ai voie? a întrebat el.

Atunci i-am răspuns ce am învățat de la tata.

— Regulile sunt făcute ca să fie încălcate, i-am zis.

Ningea ușor. În spatele nostru, cineva striga *unu, doi, trei, cine nu-i gata, îl iau cu lopata*.

Paznicul s-a chircit, și-a aprins țigara și ne-am reluat discuția.

— Știi că n-ai voie? l-am întrebat.

— Regulile sunt făcute ca să fie încălcate, a spus el. Iar ți-ai dat toată mâncarea?

Am încuviințat. Veverița trecuse deja pe-aici, singura veveriță din Tøyen și cea mai frumoasă. Știa când era pauza și apărea fix atunci. Paznicul, cu țigara între buze, și-a scos pachetul cu mâncare din buzunar. A dat la o parte folia de aluminiu, a tăiat *börek*-ul în două și mi-a întins o jumătate, încă aburișă. Soția lui se pricepea așa de bine la împachetat.

— E *the circle of life*, a spus el. Tu-ți dai mâncarea veveriței, eu ți-o dau ție.

— Ce-i *the circle of life*? l-am întrebat.

— Filozofie, a răspuns. Aici sunt paznic, știi? Dar acasă am fost un mare gânditor.

S-a întors și a suflat fumul departe de mine.

— Asta-i partea bună când ești imigrant, a continuat el. Poți întotdeauna să povestești ce-ai fost acasă.

— Dar spui minciuni? l-am întrebat.

— Niciodată, a răspuns el. Mai bine spus, acasă am fost unul dintre cei mai mari mincinoși. Am câștigat chiar și un concurs. Campionatul național de minciuni.

— Serios?

— Vreau să-ți mai spun ceva, a continuat. Ai văzut anunțul ăla? m-a întrebat făcând semn spre afiș, cu țigara între degete.

În anunț scria: *Se caută vânzător de pomi de Crăciun. Ești: conștiincios, responsabil. Îți place: să stai în aer liber.*

Era lipit pe un stâlp de iluminat. În partea de jos erau fluturași cu un număr de telefon.

— Te-ar interesa? a întrebat paznicul.

— Nu cred că te poți angaja la zece ani, am răspuns.

— Nu mă gândeam la tine, a spus paznicul.

S-a dus la stâlp și a rupt un fluturaș de hârtie, s-a întors și mi l-a pus în mână.

— Arată-i-l tatălui tău.

Fulgii de zăpadă se topeau în jurul hârtiuței.

— Și dacă vrea să aplice, să spună că-l cunoaște pe Alfred, a continuat paznicul. El livrează pomii de Crăciun.

— Da-i adevărat? l-am întrebat.

— Oarecum. Eu îl cunosc pe Alfred, tu mă cunoști pe mine, iar tatăl tău te cunoaște pe tine. E *the circle of life*.

Am dat aprobator din cap.

— Apropo, a continuat, poți să iei anunțul cu totul.

Pe urmă, s-a întors la stâlp, a dezlipit scotch-ul și a înfășurat anunțul.

— Nu-i voie să lipești afișe aici, a spus el.

— Dar dacă vrea și altcineva să aplice pentru slujba asta? l-am întrebat.

Paznicul mi-a îndesat afișul în buzunarul de la geacă. Fulgii de zăpadă se așterneau pe căciulița lui strâmtă.

— Exact, a subliniat el. Te afli în fața unui mare gânditor.

Când am ajuns acasă, tata stătea la masa din bucătărie. Și-a ridicat privirea, punându-și mâna pavază la ochi.

— Măi să fie! A intrat lumina pe ușă? a spus el.

Unde-mi sunt ochelarii de soare?

A zâmbit, am zâmbit și eu. Și-apoi i-a pierit zâmbetul.

— Stai jos o clipă! mi-a spus.

Și-a frecat fruntea. Nu voiam să începă cu povestea lui. *Copiii n-ar trebui să trăiască așa*, obișnuia să spună, *pe asfalt, înconjurați de toate porcăriile astea*, după care continua, *dar voi două nu sunteți proaste, nimeni nu poate spune asta, și ne-am simțit chiar bine uneori. Vă mai amintiți de cortul din vara aia? Vă mai amintiți de cabana aia din iarna aia?* Iar eu răspundeam da și nu și da, dar acum nu voiam să începă să-mi povestească, așa că am desfăcut anunțul și l-am pus pe masă.

— Vânzător de pomi de Crăciun, a zis tata.

Afișul s-a strâns la loc. L-am desfăcut din nou și l-am ținut deschis. A ridicat privirea.

— E o slujbă pentru țărani, Ronja.

— Dar orice e mai bine decât nimic, am spus.

Apoi s-a uitat din nou la afiș, s-a dus și a ridicat ibricul. A dat drumul la robinet și a spus:

— Nu ești proastă. N-ai fost niciodată.

A umplut ibricul. Îmi place când bea cafea și când își ia pantalonii de trening sau când se uită pe fereastră și

începe să se plimbe prin cameră. Îmi place și-mi aduc aminte de toate slujbele pe care le-a avut tata. Cea mai bună a fost cea de la brutărie, atunci primea rulouri cu scorțișoară, iar eu puteam să le aduc a doua zi la școală. Colegii tăbărau pe prânzul meu și exclamau *la naiba*, iar Musti zicea *déci, ești așa de norocoasă*, pe când Stella spunea *știi că nu-i voie?* Atunci, Musti îi spunea *relaxează-te, Stella, oricum toată clasa are ceva dulce în pachetul de prânz!* A fost bine și când a lucrat la supermarket și când a curățat tramvaie, ceilalți mă întrebau *tatăl tău lucrează la supermarket, nu-i așa? Îl poți ruga să-mi facă o reducere la laptele cu cacao de la O'boy? Tatăl tău curăță tramvaie, nu-i așa? Îl poți ruga să nu șteargă graffitiul fratelui meu?* Singura slujbă care nu mi-a plăcut a fost cea de poet, când a scris că gândurile sunt ca niște anghile într-un năvod și și-a vândut poeziile în fața chioșcului. Nu mi-a plăcut treaba aia, dar îmi place când ibricul începe să șuiere. N-ai nevoie de foarte multe ca să fii fericit. *Voi doi visați prea mult*, obișnuiește să spună Melissa, *dacă ar exista o slujbă care să vă plătească să visați, ne-am putea muta direct la bogătanii din Holmenkollen.*

Apa clocotea. Tata a ridicat ibricul. Și mintea mea era deja plină de visuri. Pentru că știam unde se vând brazi de Crăciun și mă gândeam că aș putea fugi într-acolo imediat după școală, că tata ar putea să se plimbe printre pomi, îmbrăcat în puloverul lui de lână, iar eu aș putea să stau lângă benzinărie și să-l privesc cum le zâmbește clienților și cum își îndeasă banii într-un portofel baban. Apoi ar urma să fie plătit, iar de Crăciun i-am putea lua Melissei, nu știu, ceva ce-și dorea cu adevărat, iar tata ar putea

cumpăra cadoul și s-ar putea întoarce acasă, făcându-mi semn să intru în baie și șoptindu-mi: *uite-aici, așa-i că-i un cadou potrivit pentru o fată de șaisprezece ani?* M-am gândit că tata ar putea livra și pomul de Crăciun la școală. Știam exact cum avea să fie, Meron avea să se sprijine de fereastră și să strige *Vine pomul de Crăciun! Vine pomul de Crăciun! Uite, e tatăl lui Ronja!* Și învățătoarea ne-ar zice *stați jos, stați jos, stați la locurile voastre!*, dar toată lumea ar alerga la fereastră, da, chiar toată lumea ar alerga la fereastră, iar jos am vedea-o pe directoare traversând curtea școlii ca să-l întâmpine pe tata. Brațele ei ar strânge puternic haina tricotată. Și-apoi ar arăta înspre sala de sport. Cureaua tricotată i-ar flutura în vânt, iar tata i-ar zâmbi larg, ar trage bradul pe poartă, iar toți cei din clasă ar striga *wow*. Asta am visat.

Tata stătea lângă fereastră și se uita afară, strângând ceașca la piept. Încă ninge. Bucătăria noastră era așa de goală.

— Poate că anul ăsta o să avem și noi un pom de Crăciun, am spus.

— Ce-ai zis? a întrebat tata.

— Dacă te faci vânzător de pomi de Crăciun, am răspuns. Crezi c-am putea să cumpărăm și noi un brad?

— Bineînțeles, a zis tata, întorcându-se spre mine. Și știi ceva, Ronja, tu, Fată de tâlhar, pun pariu că angajații au și reducere.

— Cu siguranță, i-am zis.

— Sau poate că-l primesc gratis? a continuat tata, și am încuviințat din cap, pentru că așa credeam.

— Tu, Ronja Fată de tâlhar, obișnuia să-mi spună tata, tu, fata mea de tâlhar, cufărul meu de comori și nestemata mea.

Ne numea Steaua și Luna sau Makaronja și Melasa, ne numea Ronja Fată de tâlhar și Melissa Moonlight, se ivea în prag zicând:

— Unde-i Fata mea de tâlhar? Unde-i Raza mea de lună?

— Aici, spuneam noi, stăm și mâncăm pernuțe de ovăz.